

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben: Magyaróra 3 korona
 Külföldre: Magyaróra 12
 Magyaróra 8
 Külföldre: Magyaróra 20

Felolvasó szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
Császó József.

Helyesírás ára 4 fillér.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon

A debreceni szabadelvűpárt összes tagjait tisztelettel felkérjük, hogy a június 16-án d. u. 8 órakor kezdődő városi közgyűlésen, tekintettel a tárgyak nagy fontosságára, pontosan, teljes számban megjelenni s mindvégig együttmaradnisziveskedjenek

A debreceni szabadelvűpárt elnöksége.

Az iskolaév végén.

— június 15.

Az iskolaév végén komoly gondok nehezdednek a szülőkre és tanulóakra egyaránt. Sokféle kérdés nyugtalanítja mindazokat, akiknek sorsa az iskolával van összeköttetésben, mert hiszen egy esztendő fáradozásának eredményéről van szó. Mint a termő földnek, a tanuláshoz és tanításnak is van jó és rossz aratása, a szerint, amint jó vagy gyenge az iskola vagy a tanuló akarata s értelmi színvonala.

Bizvást rámondhatjuk a mi iskoláinkra, hogy azok, úgy a felsők, mint az alsóbbak gyökeres reformra szorulnak a tanterv dolgában. Még mindig a régi nyomokon haladnak nálunk, s nem sokat törődnek a mindennapi élettel, amelynek számára nevelik a tanulók tizezeit. Az életmód, a világ nézlet, a kenyér keresel az utóbbi évtizedek alatt rohamos fejlődésen s nagy változásokon ment keresztül de az iskolák a tanítás nagyjában a régi maradt. Még ha legalább legújabb keletű jó tankönyveink lennének, melyek lépést tartanak az élettel. De ezek sincsenek. Régi tankönyvekből, vagy azoknak újabb utánpótlásából tanítanak s az időt s a szellemi erőt olyan dolgokra feleltetik, melyeknek a tanuló sem gyakorlati hasznát nem veszi, sem a modern európai műveltségbe be nem vezeti.

A magyar középiskolák felett nyomtalanul száguldanak el a tudomány, művészet s irodalom újabb alkotásai, a tanárok csak privátim s a tanulók — ha ugyan ráérnek — az újságokból vesznek róla tudomást éppen úgy vagyunk a legújabb kor történeti eseményeivel is. Ezeket is csak az újságokból ismerhetik meg az olyan tanulók, akik az önművelődésre is adnak valamit s nemcsak a tankönyveket bujják.

Szóval a mi iskoláink nem tartanak lépést az élettel. Ez a panasz már évtizedek óta hangzik mindenfelé a közönség köréből s e bajon egy jó modern tantervvel most sem tudtak segíteni.

Középiskolai oktatásunknál sokkal tökéletesebb az elemi oktatás, ahol sikerrel végzi teendőit jól képzett ambiciózus tanítói karunk. Írást, olvasást, számolást tanítanak csak, ez igaz, de alaposan. Aki négy évi iskolázás után 11—12 esztendőskorában kerül ki az iskolából, rend szerint soha nem felejt el a kapott tanítás lényegét — míg a középiskolák felületes tudakossága egy kétfőre kirepül az emlékezésből.

Az elemi iskolák dolgával foglalkozott az ankét, amely az új népi oktatási törvényjavaslat dolgában ült össze. Az ankéten kétségkívül sok okos dolgot mondtak a szaktekintélyek, de annál inkább megütköztünk a konokszágon, melylyel egyesek az elemi iskoláknak nemzetiségi és felekezeti volt mellett kardoskodtak. Magyarország csak akkor lesz igazán a magyaroké s akkor lép a nagyra hivatott európai nemzetek sorába, ha egyáltalán nem lesz többé sem nemzetiségi, sem felekezeti iskolája. A német Schulmeisterek tették oly nagygyá és dicsővé hazájukat s a magyar Schulmeisterek is ugyanezt fogják elérni, ha a tanítás szabadságát és magyarságát nem köti meg se felekezet, se nemzetiség.

A tanulók ezrei előtt most nillik meg az élet, midőn ott hagyják az iskolát. Menjenek arra a pályára amelyre kedvük van s a szülők ne igyekezzenek olyan pályákat gyerekeikre erőszakolni, amelyekhez nincsen kedvük. Mert az élet tanulsága az, hogy minden pályán elérhető a kellő siker, ha értjük a munkánkat és kedvünk van hozzá.

Debrecen közigazgatási szervezete a XVII. században.

(Folytatás.)

c) A bíró (judex primarius) a legérdemesb, már esküdt bíróságot is többször viselt tanácsbeliek közül évről évre újonnan választotta. Ugyanezt két egymás után következő évben nem ültették ismét a bírói székre. Tiszte nagyon terhes és abban a viharos, háborús időben roppant felelősséggel járó, — fejkockázató.

A bíró köteles új évkor személyesen tisztelegni a várad basánál; csak elfogadható akadályoztatása esetében helyettesítheti magát a másod bíróval, vagy valamelyik öreg tanácsnokkal. Török, labanc s kuruc hatalmasok egyenesen ő hozzá fordulnak követeléseikkal és őt vonják felelősségre a város minden tettéért.

De joga és hatalma sem kicsiny. Rendkívüli esetekben dictatori hatalmat ad kezébe a város közönsége. Együttal főpénztárnoka is a városnak. A közjelmek jelentékeny része az ő ládájába foly be, ahonnan ő fizeti a summa adókat, sarcokat, zálogösszegeket. Saláriuma mindazonáltal még 1698-ban is 40 frt., meg a bírságok, idézési díjak fele. Gyakran találkozunk mellette a másod bíróval, aki a bírót elfoglaltságos esetében vagy távollétében helyettesítette. Tiszteletdíja ennek is 40 forint, — az esküdt bíróságért járó összes saláriumon felül.

A kezelő tisztek is évenként választattak a senatus kezeiből. 1660-1692 között állandóan szerepelnek a következő kezelőtisztek:

a., A borbírák (judices vini), ketten a városházán kimért borok felügyeletére, ugyancsak ketten a Kardos háznál, a

TOLNAI DANIEL

Debrecen Piac-utca 49 szám.

o a főpostával szemben, o

ajánlja legnagyobb választéku raktárát, férfi-, női- és gyermekcipőkben.

Legjobb minőség.

Olcsó árak.

honnan az utcákban levő csapszékkeket látták el borral. 1698-ban 120 frt. fiztése említették a borbíróknak. Ami időnkben fejenként valószínűleg kevesebbet kaptak, bár a kezelő tisztek között ők számoltak legnagyobb jövedelemmel.

b. Egyházférfiak (aediles sen diaconi) az ispotályok és a szegények malmainak gondozói, templomi perselypénzek, kegyes hagyományok kezelői. felügyelnek a templomok, parókiák jókarban tartására. Saláriumok fejenként 14 frt. Mellettük olykor az egyházi pénzeknek külön gondviselőit találjuk (curatores pecuniae ecclesiasticae). 1673 és 1677 között pedig mint ad hoc tisztviselők tűnnek fel, az akkor épülő kis templom gondnokai (curatores novi templi seu inspectores apud parvum templum). — Később ezekkel aztán már nem találkozunk.

c., Építő bírák (inspectores aedificiorum seu aedificatores, ugyanezeket máskor inspectores fornicum névvel is jelölték.) Ezekre bízták a városi építkezéseket.

Kezelték az építkezési eszközöket, anyagokat és beszédték a ház- és boltbérket. Ketten voltak ők is, mint az egyháziak. Fizetésük 13—13 forint volt.

d., Serbírák (inspectores cerevisiae) a város serfőzháza bérlőinek és a méhser árulásának felügyelői; az ebből jövő hasznok kezelői, akiket fejenként 12 frttal díjazott a város.

e., Égettbör bírák (inspectores vini adusti). Az égettbörös asszonyok, az égett bort árulók felügyelői 3—3 frt. évi saláriummal.

f., Vásárfelügyelők (inspectores nundinarum sive agoronimi, olykor inspectores telonü) a heti vásárok alkalmával a vámok kezelői. Saláriumjokat nem ismerjük.

g., Vásár vagy piacbírák (judices fori) a helypénz és mázsa használatának haszna, a hiteles mérő eszközök kezelői, a piaci főrendtartás ellenőrei. Előbb ketten, a korszak végén pedig hárman vannak. — Fizetésük 1671-ben fejenként 20 frt és 1 pár eszima, 1681-ben hasonló képpen.

h., Pusztabírák, vagy puszták felügyelői, ispánjai (inspectores praediorum seu campi; officiales desertarum possessionum) hol négyen, hol öten-hatan valának, megosztalván közöttök az alsó-járási és felső-járási puszták. Amazok 1682-ben: Szepes, Ebes, Tacz, Fancsika, Bánk, Haláp, Guth; emezek: Macs, Hegy-s, Szentgyörgy, Parlag, Zelemér és Monostor. Tisztök a ház utáni és béres földek, kaszálók kiosztása, a földberek beszédése, mezőrendőrség ellátása. Saláriumjok az alsó járáson fejenként 12, a felső járáson most 8, máskor 4 frt és eszimapénz.

i., Székbírák (inspectores macellorium sive lanionum). Rendesen négyen ügyeltek fel a mészárszékkekre közegészségügy, tisztaság, becsületes kimérés tekintetében. Díjazásuk ismeretlen, talán nem is huztak fizetést.

k., Erdőfelügyelők (inspectores sylvarum). Először 1684-ben tűnnek fel. Tisztök az erdők megtartásáról való gondoskodás; erdei termények kezelése

polgári failletőség kiadása; csőszökre való felügyelés. Fizetésüket nem jegyezték fel.

Néha egyéb tisztségek is fölemlítetnek; csak hogy ezeket hamarosan megszüntették vagy más meglévőbe olvasztották be. Így 1660 előtt néhány évben előfordulnak mint városi tisztek ketten: equarum mercatores seu questores equarum, akiknek tisztök nincs meghatározva.

1680-ban inspectores domus tricesimalis. 1684-ben inspectores hospitiorum, akik hatan voltak, 1687-ben inspectores annoriae ugyancsak hatan és inspector culinae

1688-ban pedig inspector schaedae, bizonyosan vámfelügyelő. Sőt felbukkan a városgazdai intézmény is, midőn 1663. tanács egyik tagját Tar Istvánt a város istállójánál való gondviselésre rendelik, hogy lovakra, szénára, abrakra, pokrócokra, nyergekre és minden ahoz tartozó eszközökre szorgalmasan felügyeljen. (Vár. jkv. 1663: 140). — Tisztujtásoknál ennek a tisztségnek betöltése e korszakban ezentúl egyáltalán nem fordul elő.

A kezelő tiszteket mindenkor a nagy tanács tagjai közül választották 1 évre. Ugyanazon senator egyszerre több tisztséget is viselhetett.

(Folytatjuk.)

Bécsi rongy.

A kereskedelmi miniszter által a hazai ipar fejlesztéséről közzétett emlékiratnak van egy érdekes fejezete, amely a hazai ipar termékeinek védelméről szól. Szükséges pedig ez a védelem azért, mert a bécsi rongy jó részben magyar gyártmány címen jut be az országba. A nemzeti színű szalagot az osztrák gyárosok nem sajnálják tőlünk, sőt Ragoczi, Kossuth és más rebbelek arcképeivel ékítik fel a bécsi rongyot, hogy annak Magyarországon nagyobb kelendőséget biztosítsanak. De még tovább is mennek; az üzlet kedvéért megtagadják önmagukat és gyártmányaikat szépelességi vászonnak, székely háziipar — terméknek stb. keresztelik el.

Ezeknek az emlékiratban való le sorolásából két tény kerül ki. Az egyik az, hogy a magyar kormányoknak régóta tudomása van az efajta üzelmekről; a másik pedig az az örömdetes tény, hogy a közös vámtérület végére-valahára kezd már a bécsi rongytól elfordulni s azt csak az esetben hajlandó megvenni, ha magyar gyártmánynak keresztelik el. Ha pedig a kormányoknak van tudomása az osztrák iparosok szédelgő üzelméről, akkor kötelessége is azokat meggátolni. Az emlékirat szerint a kormány teljes tudatával bír ennek a kötelességnek, csak az alkalmaszandó rendszabályokkal nincs még tisztában. Elismerjük, hogy ez nehéz kérdés és az is marad mind addig, amíg a közös vámtérület fennál. Ha önnálló vámtérületté válunk, akkor meg lehet majd kérdezni — az osztrák importőröktől, hogy miként kerül vissza a szépelességi vászon Bécsen át vagy Brünün át Magyarországra. De addig is tenni kell valamit és mivel a hazug osz-

trák gyárost a magyar kormány keze el nem érheti és mivel a vámközösség az Ausztriából magyar gyártmányként beszállított árukat a határon fel nem tartóztathatják, nem marad más hátra, mint azoknak a viszontelárusítóknak a szigorú megbüntetésére, akik idegen gyártmányokat a magyar gyártmány címe és jelzése alatt hoznak forgalomba.

Es itt térünk át cikkünk tulajdonképeni céljára. Az osztrák gyárosoknak, hogy gyártmányaikat magyar gyári termék címen nálunk forgalomba hozhassák, médiumokra van szükségük.

Az osztrák utazóktól és házalóktól eltekintve, ezek a médiumok a magyar kereskedők soraiból kerülnek ki, akik elég hazafiatlanok, elég önzők és elég hitványak arra, hogy béálljanak az osztrák gyáros ügynökének s a bécsi rongyot hazai gyártmány címen sózzák a jöhiszemű, a magyar ipar termékeiért lelkesedő fogyasztók nyakába. Ezeknek a tisztességtelen, hazug kereskedőknek érzékeny büntetéssel való sújtását javasolja maguknak kereskedőknek az orgánuma: a Magyar Kereskedők Lapja, mert ez úgy szólván egyetlen módja.

De itt még nem szabad megállanunk. A hatóságok lassan mozognak; a büntető kéz sokszor csak akkor sújtja a médiumot, mikor az már a szédelgés úján jól megszedte magát s pár száz korona pénz-büntetésnek és néhány napi elzárásnak oda se néz.

A kereskedők egyesületeinek kell tehát közbelépni; ezeknek kell az efféle üzelmeket felfedezni, morális fegyverekkel üldözni és gyökerestől kiirtani.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, 1904. jun. 14.

Az indennitásra szóló vitát folytatták a házban. Elnök: perczel Dezső. Napirend előtt Darányi Ferenc visszautasította egy lapnak ellene szórt vádjait azután pedig a felhatalmazásról szóló törvényjavaslatra tértek át.

Olay Lajos szerint a szerencsétlen politikai helyzet sohasem domborodott ki úgy mint jelenleg. A kormányelnök egész sor dolgot épít a programjában, de mit sem hajtott végre. Itt vannak legelő a katonai kérdések. Kérdi végrehajtott-e a magyar tisztek áthelyezését a magyar ezredékbe? Nem. A katonai büntető eljárás reformjával mi lesz? Semmi. A kormány nem tudja vagy nem akarja ezeket az ígéreteket teljesíteni. Mindenben, gazdasági dolgokban kivált, Ausztria érdeke lebeg mindig elől. A kiegyezés dolgában sem nyilatkozott a kormány, nem arról, hogy Ausztriában a 4 ik szakas alapján kötik-e meg vagy alkotmányos uton. A kormányhoz bizalommal nincsen, s ennél fogva a javaslatot nem fogadja el. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Siggy Gyula a javaslatához röviden akar szólni. azért, hogy a vasutasok fizetés rendezését a Ház még a költségvetés előtt letárgyalhassa. Az indennitást bizalmi kérdésnek tekinti, a jelenlegi kormányrendszerhez azonban biza-

Mihalovits J. gyógyszertárában a „Kigyóhoz“ Debrecen, főtér, a városházzal szemben.

Ajánlja Harmat arcorát (pouder), mely készítmény üde színt kölcsönöz az arcnak s nem rontja az arcbőrt. Kitünő illatu, teljesen ártalmatlan volta, valamint finomsága által vetekedik bármilyen arc- vagy rizsporral. Jól tapad s igen jól fed. A Harmat-crème a Harmat szappannal együtt használva az arcbőrt üdévé, széppé teszi s megóvja a megráncosodástól. (Kapható 3 színben: fehér, rózsaszín, krém színben) mintadoboz Harmat pouder ára 50 fillér. Nagy doboz ára 1 kor. és 2 kor. Ajánlja továbbá a következő arcorait: Berlini Felpuder (3 féle színben) kis doboz ára 40 fillér, nagy doboz ára 1 kor. 60 fillér. Velupouder (3 féle színben) kis doboz 60 fill., nagy doboz 4 kor.

lommal ninosen, és ezért nem fogadja el a javaslatot. A kormányelnök takarékosági politikát hirdetett és az ellenkezőjét cselekszi. A belügyi költségvetésből törölt 50,000 koronát, a melyet a tüdőbetegek szanatóriumára irányoztak elő, hadügyi költségekre pedig, száz meg száz milliót szavaztatott meg. Apponyi jászberényi programjáról beszélt ezután, és meggyőződése, hogy az ország egykoron örömmel fogadja el, hogy Apponyi eljött. A javaslatot nem fogadja el. (Helyeslés a nemzeti párton.)

Marjay Péter kifogásolja, hogy a kormány folyton indemnitás s nem rendes költségvetés alapján kormányoz. Ennek a kormánynak érdeme felett való buta szerencsése van. (Mozgás.) Szóló tudta jól, hogyha Tisza valahol megvetette a lábát, onnan el nem toltató. Követeli, hogy a nagy trafikokat állami kezelésbe vegyék át, ezzel az állam nagy jövedelemhez jut. Fölolvassa a nagybecs kerek hírlap egy cikkét, a mely azzal vádolja meg Lukács pénzügyminisztert, hogy az állami nagy trafikot protekcióból egy Békés-csabai cégnek, Stretinger Márknak adta át, bár voltak előnyösebb ajánlatok is. Kérde, igaz-e ez? Bár nem hiszi, a javaslatot nem fogadja el.

Szünet.

Szünet után folytatták a vitát.

Váradi Károly azzal akarja kezdeni, a mivel Marjay végezte, a trafik ügygyel. Az a cikk, a melyet Marjay felolvasott, azt mondja, hogy a kérdéses trafikot olyan cégnek adták, a melynek ajánlata a legolcsóbb volt. Kéri a pénzügyminisztert, hogy feleljen, igaz-e az a cikk állítása. Igen vagy nem?

Lukács pénzügyminiszter megcáfolja a trafik adományozásokra vonatkozó állításokat, mire az ülés véget ért.

KÖZIGAZGATÁS.

Mit tárgyal a város?

A városi közgyűlés tárgysorozata.

Kovács József polgármester a június hó 16.-dik napján, — esütörtökön — délután 3 órakor a városháza közgyűlési termében tartandó bizottsági rendes közgyűlésre tegnap adta ki a meghívást.

A közgyűlés tárgyai a következők:

1. Polgármesteri jelentés 1904. március és április hónapokról.

2. Közgyűlési megbízások ügyhátányjegyzéke bemutatattik.

3. M. kir. belügyminiszter urnak 32,126—II—8—1904. számú leirata, melylyel az állandó iparos tanonciskola építése ügyében hozott 91—1903. és 22—1904. bkgy. számú közgyűlési határozatokat jóváhagyja.

4. M. kir. belügyminiszter urnak 39,948—1904. sz. leirata, a melylyel az ispotálylapon emelendő két szegényház és dékáni lak építése tárgyában 329—1903. bkgy. sz. közgyűlési határozatot jóváhagyja.

5. M. kir. kereskedelemügyi miniszter urnak 30,937—II.—1903. sz. leirata az állami utmeste i iskolák fentartásához hozzájárulás iránt.

6. M. kir. kereskedelemügyi miniszter urnak 11,875—1904. sz. rendelete. va-

lamint a földművelésügyi m. kir. miniszter urnak 40,008—1904. sz. rendelete a debrecen-sámson n.-kallói h.-é. vasut kiépítésére vonatkozólag.

7. Zalavármegye közönségének átirata, a melylyel a gyámoltak és gondnokoltak pénzei gyümölcsöző elhelyezése ügyében a m. kir. belügyminiszter urhoz intézett feliratát pártolni kéri.

8. Csanádvármegye közönségének átirata, a melylyel a magyar nyelv jogainak megvédése végett az országgyűlési képviselőházához intézett feliratát pártolás végett megküldi.

9. A városi tanács bejelenti a Jókai Mór, városunk díszpolgára temetése alkalmával tett intézkedéseket és javasolja, hogy emléke jegyzőkönyvileg megörökíttessék.

10. A közigazgatási bizottság 1903-ik évről szóló jelentése.

11. A városi tanács a világítási vállalatnak kormányhatóságilag megerősített üzleti szabályzatát kihirdetés és életbe léptetés végett beterjeszti.

12. Tanácsi előterjesztés a hajdúvármegyei telefonhálózat költségeihez hozzájárulás tárgyában.

13. A közkórház 1905-ik évi költségelirányzata bemutatattik.

14. Tanácsi javaslat a gazdasági ismétlő iskola felépítése tárgyában.

15. Polgármester jelentése a szervezési szabályzat módosítására kiküldött bizottság működéséről s egyuttal javaslat ezen bizottság kiegészítése iránt.

16. Jelentés a legelőbér-hátralékok behajtásáról.

17. Tanácsi előterjesztés, a mely mellett a városi ménes és fogatok tartása s a mai rendszer megvizsgálása kérdésében a közgyűlés által kiküldött bizottság jelentése beterjesztetik.

18. A magyar gyáriparosok szövetsége debreceni fiókja elnökségének kérvénye a magyar ipar támogatása iránt.

19. A város házipénztárának és a házipénztár által kezelt alapoknak 1903. évi zárszámadása. Ezzel együtt a világítási vállalat és közevetvám zárszámadása is; tanácsi javaslattal.

20. A gyámpénztár 1903. évi zárszámadása.

21. A soproni m. kir. honvéd főreáliskolában megüresedett Andaházy-Szilágyi féle két alapítványi helyre a bemutatási jog gyakorlása. Tanácsi javaslat.

22. Az esküdtképes egyének kiválasztására az 1897. XXXIII. t.-c. 18. § a értelmében hivatott bizottságaa 4 tagnak kiküldése.

23. A gyámpénztár vizsgálatára két törvényhatósági tagnak megválasztása.

24. A pavillon laktanya pótraktárának kibővítése iránt tanácsi javaslat.

25. Tanácsi előterjesztés a közbűgőhidnál levő jéggyár kibővítése tárgyában.

26. Makó Lajos szinigazgató és többeknek felebbezése a tanács azon határozata ellen, hogy a városi színházat 1905. évi október 1-től 6 évre Zilahy Gyula szinigazgatónak adta bérbe.

27. Tanácsi javaslat a városi színház nézőterének és szinpadának átalakítására.

28. Tanácsi előterjesztés a tizedik gyógyszertár felállítására tárgyában.

29. Ugyanaz a bábaképzőintézet és női klinika végleges elhelyezése és a felépítési költségeknek a megszavazása iránt.

30. A Löfkovics Arthur által tett muzeum alapítvány alapító oklevelét a városi tanács bemutatja.

31. A Reviczky—Orosz-féle alapítvány alapító oklevél tervezetét a városi tanács bemutatja.

32. A debreceni lovaregylet kérvénye szerződésének meghosszabbítása iránt.

33. A debreceni Kereskedő-Társulat kérvénye iskolaépülete kibővítésére szükséges téglanyag adományozás és elsőbbségi engedély kiadása iránt.

34. Tanácsi javaslat egy favágó gép megvétele iránt.

35. A műpártoló egyesület kérvénye a közgyűlési teremnek a képkiallítás céljaira átengedése és műtárgyak vásárlására évenként 2000 kor. megszavazása iránt.

36. Tanácsi előterjesztés özv. Zöld Jánosné hagyománya ügyében.

37. Az Egyetértés munkás önképző és dalkör kérvénye háztelek adományozása iránt.

38. A debreceni joghallgatók önképző körének kérvénye nyomdai tartozásuk elengedése iránt.

39. Két befejezett fegyelmi ügy bejelentése.

40. Szabadságolás iránti kérvények.

41. Nyugdíjjazások és özvegyi segélyezések.

42. Állatorvosi oklevelek kihirdetése.

43. Bábaoklevelek kihirdetése.

Debrecen, június 14.
Kovács József,
polgármester.

EGYHAZ és ISKOLA.

Jókai ünnepély a főiskolában. Igazán megható s lélekemelő ünnepélyt szentelt a főiskola tanárkara halhatatlan emlékü irónknak, Jókai Mórnak.

Az ünnepélyt a főiskola énekkara nyitotta meg a Himnusszal, ezután következett Kulcsár Endrének, a főiskola nagy nyelvtudósának és irodalom történeti tanárának gyönyörű beszéde a nagy mesemondóról, Jókairól. Soha odaadóbb figyelemmel még nem hallgatott a közönség irodalmi beszédet, mint ezt. De meg is érdemelte ezt. Páratlan tudással emelte Jókait, mint meseköltőt és mint a magyar műpróza nagy mesterét a magyar és a világ irodalom élére kinek emléke és műve örökké való.

Majd a világ irodalom nagybecsű műveit a Homéroszt, az Aeneist stb. hozza fel s ezeknek alakjaival, főhőseivel hasonlítja össze Jókai erényteljes, félisten, romlottlelkű s istentagadó alakjaival.

Vajjon vétett-e Jókai, mikor ez alakokat megteremtette műveiben? Szépen fejtette ezt ki Kulcsár Endre, hogy

Nagyobb kölcsönöket

Hartstein Kálmán

bank- és váltóüzlete Debrecen, Piac utca 83 szám.

a birtok értékének háromnegyed részéig és a legkisebb

kamatláb felszámítása mellett gyorsan kieszközöl

mennyire hozzá járulnak ezek a Jókai művek örök becséhez.

Később mint a magyar jó kedv s humor megtestesült alakját mutatja be Jókait.

Kulesár Endre beszéde az egybegyűlt nagy közönség és tanuló ifjuság lelkében oly páratlan lelkesedést keltett, hogy a beszéd végeztével az éljenzés és a taps nem akart szünni.

Ezután Jakab Lajos hittanhallgató szavalta el Szaboleskának Jókai című versét, nagy hatással. Az ünnepélyt a Szózat zárta be.

Pincértanulók vizsgálja. Tegnap délután 3 órakor volt a pincér iskolának a vizsgálója. A nebulók, akik a kávéházak pikkolóiból és a vendéglők borfiuiból kerülnek ki, csinos fekete ruhában, fehér nyakkendővel, keményre vasalt gallérban ülték végig a két sor padot. A két osztálynak összesen 20 növendéke van, az elsőnek 8, a másodiknak 12. A vizsgálaton szépszámú közönség volt jelen. A tanügyi férfiakon kívül különösen vendéglősök és főpincérek, de még hölgyek is. A tanítványok tudományos, talán tulságosan is tudományos szakoktatásban részesülnek. Először olvastak a fiúk, még pedig a saját szakmájukba vágó dolgokról: a konyháról és a kenyérről. Tudniillik hogyan készülnek az éledelek, milyen alkotó elemekből állanak, mi a különbség a magyar és egyéb nemzetek konyhái között és milyen vegyi folyamatokon megy végig a liszt, amíg kenyérré vagy tésztává alakul át. Azután vizsgáztak a földrajzból. Az I. osztály Magyarországot, a II. Európa földrajzából. Az I. a magyarok történetét, a II. osztály pedig a magyar alkotmányt tanulja. Itt fordult elő, hogy az egyik első osztályos tanuló általános derülés közt vágta ki, hogy a szatmári békét a bűnügyi osztálynál írták alá. (Ez tudvalevőleg a Komáromy féle házban történt, amely a rendőrség birtokában van.) A számtanból, mint a rájuk legfontosabb tantárgyból, nagyon szép eredményt mutattak föl. Különösen az elegyítési szabályokat tudták jól. — Vizsgáztak még azonkívül a német és francia nyelvből. Ki volt állítva továbbá a szépirási dolgozatuk is, amely az étlap helyes megírását tüzte ki főadatul. A tanítványoktól többé kevésbé okos és jó feleleteket hallottunk. Ha valamiben némiképp gyöngék is voltak, az csak a foglalkozásukkal járó éjszakázásnak és elfoglaltságnak tudható be. Az iskola becsületére válik a vezető férfiaknak és jeles tanítóknak.

H I R L E K.

Tavaszi séták.

— A színház bővítéséről. —

E rovatban figyelő szemekkel kíséjük városunk ügyeit. Az események elbirálásában igyekszünk a tárgyilagosságra. Nem okvetlenkedünk és nem szűrjük meg a szunyogot. Teljes elismeréssel hódolunk meg azok előtt, kik a város, társadalom, közigazgatás egyszóval a köz érdekében lankadatlan buzgalommal dolgoznak, de a hibák, tévedések láttára nem hunyunk szemet, hanem illő formában mutatunk a létező bajokat meggyógyítani hivatott orvosszerekre. Jóleső ér-

zéssel mondhatjuk, mert a tapasztalás beigazolta, hogy e rovat sokat használ közügyeinknek, mert olvassák és megszívlelik azok, kiknek kezébe van letéve városunk haladása és fejlődése. És mi mindig örülünk, ha gáncsoló szavak helyett a muszka és haladás dicséretét zenghetjük.

Dicsérőleg kell felemlitenünk a város jog és pénzügyi bizottságnak legutolsó ülésre hozott határozati javaslatát a színházbővítés kérdésében. A modernül gondolkozó emberek egész serege állott fel, hogy egy régi tartozásnak eleget tegyen. Érveik frissek voltak és súlyosak. Acél Géza főmérnök minden legkisebb részletet a meggyőzés fényével világosított meg és érveinek logikai erejével ugyszólván elnémitotta a terv ellenzőit. És a főmérnök véleménye annál inkább becses, mert az a szakember véleménye, mely erős és megingathatatlan. Vagy ki nem hallgatta szívesen és örömmel Zádor Lajosnak, közéletünk eme igazán önzetlen harcosának okoskodását és az ebből leszűrt igazságokat, Szántó Sámuel dr. és Fejér Ferenc dr. magvas megjegyzéseit és életrevaló indítványait? Ez a négy felszólalás halomra döntötte az ellenvélemények gyöngye állításait és még a terv ellen felszólalókat is meggyőzte arról, hogy a színház átalakítása és bővítése a megjelölt módon tovább el nem odázható.

Nem akarunk most rámutatni azon okokra, melyek a mi színházunk átalakítását és bővítését kívánják. Avatott toll számtalanszor írt erről a kérdéssről lapunk hasábjain. Mint minden életrevaló eszme aztán ez is átment a köztudatba, meggyőzte igazságával a gondolkodó elméket és így nemesoda, ha általánossá vált az óhaj a színház átalakítására.

De miért is ne kapna két kézzel a város közönsége oly alkotáson, mely pénzébe, áldozatába nem kerül. Ha ez a négyszázezer korona befektetés a város pénztárának terhére esnék, mi is ellene volnánk talán e pillanatban az építkezésnek és bevárnánk azt az időt, mikor a város bőségesebb pénzkészlete megbírná ezt az áldozatot. Ámde ez a tervezett befektetés nem érinti a város adózó polgárait, hanem harminc éven keresztül a színházi igazgató terhe lesz ugyan, hogy az igazgató ezen reánehazódó teher ellenében egy kibővített, jövedelmezőbb színházat kap, melynek jövedelme bő kárpotlást fog neki nyújtani. Veszteség tehát senkit sem érhet, ellenben a nagy közönség kényelme és az előadásokhoz való hozzájárulása biztosítva lesz.

Nincs is okunk kételkedni, hogy a törvényhatósági bizottsági közgyűlés a jog- és pénzügyi bizottság véleményét osztani fogja és ezen életrevaló, a személybiztonságra nézve végtelenül fontos, a nagy közönség színházlátogatását megkönnyítő tervét egyhangú határozatával diadalra juttatja. Mert ha ez be nem következnék, ha ebben a kérdésben si-

győzne az abderita felfogás és a hagyományos-ráérünk még félelv, akkor legjobb volna azt javasolni, hogy zárjuk be azt a színházat, melynek fejlődése, emelése és veszélytelen használhatósága kisebb rendű kérdés, mint egy gazdasági hodály tatarozása. Ezt pedig nem tudjuk, nem akarjuk még feltételezni sem . . .

* **A miniszterelnök köszönete.** A vasutasok munkaszünetésének leverése alkalmából a vármegye üdvözlő feliratot intézett gr. Tisza István miniszterelnökhöz, a melyben elismerését fejezte ki a kormányelnöknek a munkaszünetetés elfojtásáért. Ezért a feliratért tegnap mondott köszönetet gr. Tisza István a vármegyehez érkezett és intézett meleghangú leiratában.

* **Hieronymi üdvözlője a hajdumegyei O. M. E. E. kerülethez.** Az Orsz. Magyar Kereskedelmi Egyesülésnek vasárnap megalakult hajdumegyei kerülete alakuló gyűléséből táviratban üdvözölte Hieronymi Károly kereskedelemügyi minisztert, ki most következő levélben köszönte meg azt:

Nagys. Kardos László elnök urnak, Debrecen.

Igen tisztelt elnök ur!

Az országos magyar kereskedelmi egyesülés hajdumegyei kerülete szíves volt engem alakuló üléséből küldött táviratban meleg ragaszkodásáról biztosítani.

A személyem iránt megnyilatkozó ezen figyelméért kérem fogadja elnök ur hálás köszönetemet, melyet a kerület minden egyes tagjának tolmácsolni kérek.

Hazaftias üdvözléssel

Hieronymi.

* **Nagybeteg táblabíró.** Dr. Kálmán Menyhért táblabíró orbáncban oly súlyosan megbetegedett, hogy a kórházba kellett szállítani. Dr. Kálmánt, ki Zilahon volt törvényszéki bíró, röviddel ezelőtt nevezték ki táblabíróvá. Hozzá tartozói, kik csak augusztus hóban szándékoztak ide jönni, tegnap megérkeztek dr. Kálmán betegágyához, kinek baja orvosi vélemény szerint nagyon súlyos.

* **A tizenkét legnagyobb város.** A m. kir. központi statisztikai hivatalnak most most megjelent 1904. április hónapjáról szóló kimutatása szerint Debrecen népességre nézve az ország negyedik nagy városa, ez idő szerint kerekszám 81,000 lakossal. Az 1904. évi népszámlálás adatai szerint Debrecennek 75,006 volt a létszáma. Négy év alatt tehát haterzerrel lett több a város lakossága. Érdekesnek tartjuk Magyarország tizenkét legnagyobb városra lakosságának számarányát itt egymás mellé állítani.

A 12 legnagyobb város:

1. Budapest	804,000
2. Szeged	109,000
3. Szabadka	86,000
4. Debrecen	81,000
5. Peczony	70,000
6. Zágráb	68,000
7. Hódmezővásárhely	63,000
8. Arad	60,000
9. Temesvár	57,000
10. Kolozsvár	50,000
11. Pécs	47,000
12. Kassa	43,000

* **Steinacker Sándor meghalt.** Egy nemes, becsületes, és munkás emberélet aludt ki tegnap, Steinacker Sándor pénzügyi számtanácsos halt meg, ki nemcsak a száraz számfejtések embere, hanem elsőrangú és kimagasló alakja is volt Debrecen város zenei életének, amelynek mostani polcára való emelésében zenei tudásával, szakképzettségével, és a billentyűk mesteri kezelésével oroszlanrésze van. A zene terén elért sikereinek méltó megbíráására azeneértelem lesz hivatva; mi csak annyit jegyzünk fel, hogy évtizedek óta lakik városunkban, s bár anyagilag reászorulva nem volt, mintegy hivatásból tanított mint mesterzongorázó ezer és ezer növendéket a nemes zenére. A városi dalárdának éveken át igazgatója s karmester hiányában karmester volt. A zenedének harminc éven keresztül választmányi tagja stbbi: Nemes munkálkodását most megszakította a kegyetlen halál. A zongora, amelylyel anynyiónknak szerzett gyönyörűséget fekete posztóval van beterítve s billentyűk is mintha mind feketék volna, szomorúan, hangtalanul állnak, míg a por be nem lepi . . .

A család a következő gyászjelentést adta ki a halálesetről:

Még fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk a felejthetetlen jó apának, nagyapának, apósnak és testvérnek Steinacker Sándor magy. kir. pénzügyi számtanácsosnak folyó hó 14-én reggeli 8 órakor, életének 63-ik évében, 1. napi súlyos betegség után történt gyászos elhunytát. Kedves halottunk hűlt tetemei f. hó 16-án csütörtökön d. u. 3 órakor fognak, az ág. hitv. evang. egyház szertartása szerint, a Nap-utca 16. sz. házában tartandó gyászima után a Kossuth-utcai temetőbe örök nyugalomra tétetni. Debrecen, 1904. június 14. Gyermekai: Aurél, nejevel Vertán Marianne és gyermekeivel; Viola. Testvérei: Ödön, családjával; Arthur, családjával. Áldás és béke poraira!

* **A Debreceni Iparoskör** június hó 18-án szombaton a nagyerdei vigadóban tánccal egybekötött bográc-estélyt rendez. Belépti-díj: személyjegy 2 korona, vacsorával 2 kor 50 fill. mely legkésőbb június hó 16-áig megváltandó. Jegyek előre válthatók: Fridvalszky Rezső, Gyürki Sándor, Nagy Béla, Varjassy Gyula, Balla Mihály, Pongrácz Géza és az ipartestület helyiségében. Kezdeté 8 órakor.

* **A Debreceni Dalegylet** júniálisa. A dalegyletek júniálisa sorát a nagy dalárda nyitja meg, a Csütörtökön este, a nagyerdei Vigadóban tartandó dalestéllyel. A bemutatandó műsor a legszebb darabokból van összeválogatva, mely a Rácz Károly muzsikája mellett tartandó táncal nyer befejezést. A kis vonatról gondoskodik a rendezőség.

* **Mennek a jogászok.** Vége van ennek az iskolai évnek is. A vén kollegium előtt mind kevesebb s kevesebb lesz azoknak a jogászyerekeknek a száma, a kik nélkül csak egy hónappal ezelőtt is el nem lehetett volna képzelni az emlékkert akácós sorát. Az emlékkerti kis vasut megállónál minden indulás előtt ott pihen három-négy kézi táská. A gazdáik pedig a Kollégium előtt utolsót kezelnék a cimborákkal, vetvén közbe-közben egy-egy pillantást az árva táskákra.

— Szervusz pajti! Meddig maradsz?

— Lealapkázom 17-ikén, aztán megyek én is.

— No én csak szeptemberben teszem.

— Ma kik vizsgáztak?

— Sanyi, Guszti, Pali meg Peti.

Ép akkor jön Guszti egyhangú vizsgájának elégtelt tudatában elképzelhetetlenül kis bajuszán óriásikat sodorva.

— Te Guszti, mit kérdett az öreg a római jogból? Hát az alkotmányból? Aztán nehéz az az alapvizsga igazán?

Guszti fontoskodva felel minden kérdésre s aztán hozzá teszi.

— Hát tudod nehéz volt. Nagyon nehéz volt. De azért le ment. Pedig alig tanultam 10 napig.

De im hallatsz a Péterfia felől a kis vasut csemetéje.

— No de most már szervusztok gyerekek! Istenáldja meg Bán ur! Igen! A mint haza érek rögtön megküldöm az egészet.

Még egy utolsó tekintet a Kollegium szürke falára s viszi a kis gőzös a táskát, az indexet és a jogászt, a ki Éva Péter s Csáthy üzlete előtt nagyon láthatatlanul szeretne ülni a vonaton, de azért a mellettük levő kis trafikba már nagyot köszön, a honnan bánatos mosollyal bólint neki valaki, a ki azt gondolja magában:

Egy jó vevőmmel ismét kevesebb.

Innen kezdve a jogász ismét összehúzódva ül helyén. Kálnay előtt eléri legkisebb alakját annak, a mit embernek neveznek. Már alig látszik. De azért a képe sunyin mosolyog. Csak az Emke előtt szomorodik el s Békés előtt már szinte a pad alatt guggol. Emberfia észre sem venné, hogy ő van ott. De mégis valaki meglátja. Ép most szállott fel egy ur — a cipész. És ha egy csapat kozák katona szuronyt szegezve jönne rá, nem volna oly kellemetlen, mint ez az egy — ur. Észre veszik egymást, barátságosan kezet fognak.

— Szintén a vasúthoz? Kérde az ur.

— Igen! Megyek faluzni egy keveset.

— Hová? Meszire? Talán már haza?

— Ne-neem! É-én csa-csak i-ide közel megyek. É-én egyáltalán nem is megyek haza kedves cipész ur. Ezután állandóan Debrecenben leszek, most csak kirándulok.

— Talán Kabára tetszik?

— I-igen Kabára. Óh kérem én Kabára megyek. Ott vannak rokonaim.

— Azért kérdeztem mert én is Kabára megyek. Együtt mehetnénk!

— Nagysze-szerű lesz. Csakhogy é-én II-od osztályon utazom.

— No akkor elválnok. A viszontlátásra.

És elválnok. A cipész vált II-od oszt. jegyet Kabára, a jogász pedig beugrik a Szatmár felé menő vonat egy III ad. osztályu fülkéjébe, a honnan Halápig mozdulni sem mer. — S csak ott

kezdí számítani hánykor ér haza, hány oldalt kell tanulni a vizsgára, s hogy hány koronát fog ő Debrecenbe tiszteletreméltó hitelezőinek holnap — meg nem küldeni.

* **Baleset a főtéren.** Könnyen végzetessé válható baleset történt a főtéren, a Hungária kávéház előtt tegnap este 8 órakor. Csanak József tekintélyes kereskedő családja ment kocsin hazafelé mérsékelt hajtásban, s a mint a kocsi az Arany János utcába be akart fordulni, hátulja, egy az állomás felől gyorsan jövő szénás szekérbe ütközött, úgy, hogy a szénás szekér rudja a kocsiiban ülő 8 esztendő gyermek, Csanak István oldalába ütdött. A kocsi azonnal megállott, kiemelték belőle a jajveszékelt gyermeket s beszállították Arany János utca 1-ső szám alatti lakásukba. A szénás szekér ezalatt természetesen eltűnt.

* **Méhészeti szakelődás Debrecenben.** Folyó hó 21-én d. e. 10 órakor, Forgách Lajos V. kerületi vándor szaktanár Debrecenben szakelődást tart, mely célra g. Szabó Kálmán, a hajdumegyei méhészegyesület tagja ajánlotta fel méhtelepőt. Felhívja a Hajdumegyei Méhészegyesület tagjainak, valamint a méhészet iránt érdeklődő közönségnek szives figyelmét, hogy az említett előadáson minél számottevőbban megjelenni sziveskedjenek.

* **Kereskedők és iparosok figyelmébe** A kereskedelmi és iparkamara a kerülete érdekelt kereskedőit iparosait figyelmezteti az alábbi árlejtésekre. 6248—904. A. M. A. V. pályázatot irt ki 70.000—100.000 tonna szén vontatási munkálataira. Határidő 1904. júli hó 5. 6247—904. Ugyancsak a M. A. V. nyilvános pályázatot irt ki különféle bádógok és horgony szállítására. Határidő: júli 28. 6266—904. Szolnoki kir. törvényszék árlejtést hirdet 34 szolga egyenruha szállítására. Határidő júli 18. 6265—904 Jászberényi kir. járásbíróóság verseny pályázatot hirdet 200 mm. szén szállítására. Határidő júli 24. Mindazok kik ezen pályázatok iránt érdeklődnek, forduljanak a debreceni kereskedelmi és iparkamarához. A felvilágosítás ingyenes.

* **Halálozások.** Debrecen város halottai az elmúlt napon a következők voltak; Kiss Margit ev. ref. 2 éves; Kozák Ferencné szül. Szabó Julianna ev. ref. 27 éves; Tóth Erzsébet ev. ref. 6 éves; Korcsmáros Sándor ev. ref. 11 napos; Galvác Julianna ev. ref. 18 hónapos; Pál Gusztáv róm kath. 21 hónapos; Bruckner Józsefné szül. Weintál Jozefa róm. kath. 66 éves; Félégyházi Endre László ev. ref. 29 napos; Patai József ev. ref. 2 hónapos; Szabó Ilona ev. ref. 11 éves.

* **Kivándorlás.** Klein Fülöp hajdunánási illetőségű, debreceni lakos adott be tegnap egy kérvényt a polgármesteri hivatalba, amelynek tartalma szerint utlevelet kér, hogy Amerikába vándorolhasson.

* **Udvarias kereskedőház.** Mandel és társa főtéri cipőkereskedéséből keservesen sirva jött ki tegnap délelőtt egy falusi asszony 11 esztendő leányával, és jaggatva panaszták a járókelőknek, hogy bementek az üzletbe vásárolni, de csak válogattak és nem vettek, ami felett az üzlet egyik alkalmazottja úgy dühbe jött, hogy az asszonyt felpofozta és kilökte. Rövid idő alatt egész embertömeg vette körül a síró párt és csak nagysokára jött egy rendőr, ki visszament a sértettekkel az üzletbe. De hogy mit végzett azon az előzékeny helyen, az mély titok.

* **A kisvasut halad.** Több viccet mondtak már a kisvasut-ra, mint egy rákmozgásban megöszült vicinálisra. Többek közt azt is ráfogták, hogy nem halad. Vagy ha halad is, lassan halad. Ezt a ráfogást fényesen megcáfolta tegnap délután 3 órakor a Tisza-palota előtt, és bemutatta, hogy ő a haladás hive. Igaz, hogy a szónak nem a sebes mozgásra veti, hanem kulturális értelmében. Ugyanis már régóta a gyűlölettel robogott el a telegrafoszlopok mellett, mert az volt meggyőződése, hogy minek a drót, mikor anélkül is lehet telegrafálni. Tegnap aztán ezt a gyűlöletét tetteg fejezte ki. Elgázolt két köteg telegrafdrótot, amelyet a munkások akkor akartak az oszlopokra huzni.

* **Sima Ferenc meghalt.** Sima Ferenc a szentesi néptribun, aki néhány év előtt tudvalevőleg Amerikába vándorolt, e hó 1-én Fairportban, Ohio államban meghalt. Halála Amerikában élő honfitársaink között, akik Simában politikai üldözöttet láttak, nagy és igaz részvétet keltett. Sima hosszabb idő óta vízibetegségben szenvedett s ez okozta halálát. Támasz nélkül maradt feleségéről és Juliska nevű leányáról régi barátja, Hegyi Antal volt csongrádi plébános gondoskodott.

* **Megölte a bika.** A Debrecen—Szoboszló közt levő 102. számú órház pályára, amint tegnap bikáját az istállóba akarta hajtani, a bika neki ment, felöklelte s úgy össze-vissza taposta, hogy mire segítségére siettek — meghalt. A szerencsétlen út járt pályáról Jó Ferencnek hívták.

* **Örült a templomban.** A szatmári görög-katolikus templomban mise közben örüli roham szállta meg Szabó Gergelyt. Felrohant a szószékre zavartan kiabált és a hívőket ütlegelni kezdte. A zsúfolt templomban nagy ijedelem keletkezett, a közönség megrohanta a kijáratot és a tolongásban több asszony megsérült.

* **Földmives értekezlet Békésmegyében** A magyarországi újjászervezett szociáldemokrata párt titkárságának hívására tegnap nagy értekezletet tartottak Békéscsabán a békésmegyei földmivesek. Az értekezleten számos község küldöttel vettek részt, kik a jövőben teljesítendő mezzei munkálkodásukra vonatkozó magatartásukban állapodtak meg. Az értekezleten élénk vita folyt, amelynek az lett a vége, hogy a kizártakkal minden összeköttetést megszakítottak, a pártvezetőségnek pedig az értekezlet bizalmat szavazott, s elismerését fejezte ki, hogy a földmives nép ügyét annyira felkarolja. Békés Gyula, Füzessyarmat, Ujkigyós, Békés községek küldötteinek kívánatára kimondták, hogy egyedül a Szabad szót ismerik el a párt lapjának.

* **Öreg asszony nem vén asszony.** Még akkor sem, ha mindjárt — kilencven éves. Foy Jamesnének hívják Newyorkban azt a tisztas matrónt, aki férje halála után nagyszabású tűzgyárnak és sok-sok milliónak lett kissé nagyon magára hagyott árva tulajdonosa. Nemrégiben, hogy szomorúan szokott gyalogsztáját tette, egy kiálló kődarabban megbotlott és elesett. Egy éppen arra tartó Hurd Ernő nevű diák rögtön odasieltett felemelte és szívélyesen támogatva, lakására vitte. Itt aztán a kilencven éves milliomosné, aki mellel nem látszik többnek hatvan évesnél, kikérdezte az ifjut élete sorsáról. Mikor megtudta, hogy leckeadásból élő egyetemi hallgató, azzal az ígérettel bocsátotta el, hogy

érdeklődni fog iránta. Az egyetemen aztán Foy Jamesné szimpatihájával teljesen harmonizáló információkat kapott az ifjuról, miért is kinevezte őt titkárnak. E hivatalában Hurd Ernő olyannyira megnyerte az asszony tetszését, hogy följánlotta neki kezét és vagyonát. Hurd nem sokáig töprengett és az asszony rokonainak nagy elrökönyödésére az eljegyzés megtörtént. Addig-addig intrikált azonban a rokonság, míg az ifjut valamiképen eltávolították a szívében tavaszt érző matróna közeléből. De a viszony közöttük rózsaszínű, forró vallomásokkal telített levélkék révén tovább folytatódott és csak erősbödött, úgy hogy az elmúlt szombaton az esküvő a 90 éves Foy Jamesné és a 20 éves Hurd Ernő között szerencsésen megtörtént.

* **Elcsipett zsebmetesző.** Tegnapelőtt hajnalban érkezett meg a budapesti vonaton Sulám Sándor zsebmetesző. De alig szállott le a vonatról, egy rendőr felismerte, nyakoncsipte s a központra vitte, hol fogva tartották.

* **Körözött csavargó.** Szabó Lajos 19-éves rovott multu csavargó iránt érdeklődik most nagyon úgy a járásbíró, mint a rendőrség egy és más elkövetett és elkövetni akart üzemek miatt. Szabó Lajos külömben ismeretes arról, hogy a Nagyerdő közbiztonságát szokta mindig becses személyével veszedembe sodorni, amennyiben mindig ott csavargó.

LETZTER JOZSEF fényképészeti festészeti és fényképészet műterme Piac-utca 44. dr. Ujfalussy-ház Állandó fényképkiállítás a műterem kapubejratánál levő kirkatban.

Valódi Panama kalap 2 frt. 50. kr. Feketénél.

Ma este az Arany Bika kávéházban Rácz Károly zenekara játszik.

Budapesti rendőri hírek.

Saját tudósítónktól.

Budapest, jun. 14.

Tűz egy gépgyárban.

Veszedelmes tűz pusztított ma reggel a külső váci-uton 142. szám alatt levő Lang L.-féle gépgyárban. A hatalmas gyártelepen, amely tizenkét épületből áll, a nyers vasat felvonó helyiség kéményéből keletkezett a tűz. Ez a kémény az öntőház és a gépház között nyílik a magasba. A kéményt már hónapok óta nem használták és csak ma vették először üzembe. Nem vették észre, hogy a kémény falában repedés van, amelyen keresztül egy szikra pattant ki és az öntőház tetejének kiszáradt gerendái közé hullott. A száraz fa hamarosan lángra gyulladt. A veszedelmet nyomban észre vette Morbényi Alajos raktárnok, aki alarmozta a gyári tűzoltóságot, majd a szomszédos gyárak tűzörségeit is értesítette, végül a központi tűzörségnek telefonált. A száraz tető pillanat alatt hatalmas lánggal égett és ezért a tűz rendkívül veszedelmes volt, mert ez öntőház közvetlen közelében van a raktár helyiség, a gépház és az asztalos műhely, amelyben nagy mennyiségű faáru volt felhalmozva. A tűzoltóság részéről az V. VI. VII. kerületi és a központi tűzörségek vonultak ki. Markasovszky segéd-

tiszt vezetésével. Magukkal vitték a gőzfecskendőt is. Amikorra kiértek, már nem akadt dolguk, mert a tüzet a gyári tűzoltók eloltották, mielőtt nagyobb veszedelem támadt volna.

Öngyilkosság az erdőben.

Kuttesz József marhabél tisztjő és háztulajdonos (lakik Erzsébetfalván Ósz-u. 1.) tegnap az Erzsébetfalva mellett levő határerdőben felakasztotta magát. A mikor észrevették már halott volt. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

TAVIRATOK.

A japán-orosz háború.

Tokió, június 13. Togo tengernagy jelenti, hogy Keiping ostroma következtében az oroszok 3000 főnyi légénységgel és 20 ágyúval kivonultak Inkauból.

Tokió, június 13. Togo tengernagy jelenti; E hó 10-én a japán hajóhadosztály a Talienvani öbölben Sziao Pintau közelében négy torpedonaszádrömböt vett észre, a melyeket Port-Arturba üzött. A talienvani öbölben több mint 70 aknát pusztítottak el. Ezeket kivül még 30 uszó aknát, ezeknek egy részét már a Pecsili-öbölben ártalmatlanná tették.

Pétervár, június 13. 9-ikről szóló cári ukáz elrendeli a tartalékos tiszteknek és légénységnek a következő kerületekből tényleges szolgálatra való bevonulását: a penzai kormányzóság 10 kerületéből, a permi és szimbirszi kormányzóság egy-egy kerületéből, a számarai kormányzóság hat kerületéből, a Szaratov kormányzóság három kerületéből, az orenburgi kormányzóság két kerületéből, az ufai és moszkvai kormányzóság négy-egy kerületéből, a tambovi kormányzóság hat kerületéből, a vladimiri kormányzóság két kerületéből, a voronzei és oreli kormányzóság négy-egy kerületéből, a rjeszani kormányzóság három kerületéből, a tulai kormányzóság négy és a karkovi kormányzóság három, végül a kurszki kormányzóság négy kerületéből. Néhány kerületben lősorozás is volt.

London, június 14. A Reuter ügynökség Kuroki tábornok főhadiszállásán lévő tudósítójától Fuzanon át a következő hírt kapta kelet nélkül: A harcétéről nincs új jelenteni való. Az előző nap-nap után összeütköznek. Az ez alkalmakkor szenvedett veszteségek csekélyek. Ugy látszik, hogy a japánok ezeknél a csatározásoknál előnyben vannak. Éjjelenként a kínaiak elvágják a táviróvezetéseket.

London, június 14. A Daily Mail tudósítója jelenti, hogy a 12-én jelentett ütközet, melyben az oroszok hir szerint 800 embert veszítettek, Sziungtajnál volt, hova a japánok Kurantienből vonultak hogy a vidéket kiürítsék, mielőtt Niucvangra vonulnának elő.

London, június 14. Az orosz cár bizottságot hívott egybe, hogy az vitassa meg a parlamentáris kormányforuma behozatalát Oroszországban a háború után.

Páris, június 14. Stoessel tábornok Port Arturból tett kirohanásnál megsebesült, lábát amputálni kell.

TÖRVÉNYKEZÉS.

2638. szám.—1904.

§ Verekedő legények. Ennek az évről az évig zsendülő tavaszán, március 29-én vatóságos háború volt a legények közt Hosszupályiban. A falu kocsmájában voltak Fazekas Kálmán, Takács István, Szabó Lajos, Kurucz István, Séber Imre, Szücs Gábor és még mások többen. Ott aztán a bor a fejükbe szállott és hamarosan összeszólalkoztak. De a kocsmában azért nem tört ki a harc. Hanem mikor aztán Fazekas Kálmán a pajtása nélkül hazafelé indult, a másik említett öt legény már lesett rá ölmos botokkal, füttykösökkel és vasvillákkal. A sötétben megtámadták és jól helybenhagyták. Annyira, hogy helyéből nem is tudott elvándorogni. Véresen találták meg, mert a feje több helyen be volt ütve. Beszállították a debreceni közkórházba. Itt gyógykezeltek három hétnél tovább. Az öt legény ellen a kir. ügyészség súlyos testisértés miatt indította meg a bünvádi eljárást. Tegnap volt ez ügynek a főtárgyalása a debreceni törvényszéken. A bizonyítási eljárás végeztével a bíróság Takács Istvánt és Kurucz Istvánt 4 hónapi fegháza és 20 korona pénzbüntetésre, Szabó Lajost, Séber Imrét és Szücs Gábort 3 hónapi fegháza és 20 korona pénzbüntetésre ítélte; elmarasztalta őket még 74 korona kártérítésben. Az ítéletben az ügyész megnyugodott, a vádlottak ellenben föllebbezést jelentettek be.

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utócai
Debrecen, kistemplom bazar
Raktárra érkeztek
 Francia batist — Zephyr
 Mosó grenadin.
 Angol ruha vásznak
 Himzett és áttört batiszt.
Mosó kretonok.
Óriási választék!

Legrégibb és legnagyobb butor-
 raktár DEBRECENBEN.

BUTOROK

a legnagyobb választékban, jutányos
 árban, izléses és legszolidabb kivitel-
 ben csakis

Killer Ede

butorgyáros, cs. és kir. udvari szállítónál
DEBRECEN,
 főpiac, a főtőzsdével szemben
 kaphatók, hol úgy a legszerényeb
 mint a legdiszesebb menyasszonyi
 kelengyék, szobaberendezések
 sédiszítések kifogástalanul esz-
 közöltetnek.

Árlejtési hirdetmény.

A hajdudorogi m. kir. dohány be-
 váltó hivatal telepén levő raktárokon
 és órházon vakolási és zszindelyezési mun-
 kálatokra összesen 1811 korona 20 fillér
 irányoztatván elő: ezen munkálatok biz-
 tosítására alulírott felügyelőség f. évi
 július hó 4-ik napján délelőtt 11 órakor
 verseny tárgyalás fog tartatni

Felhivatnak a vállalkozni szándé-
 kozók, hogy ezen időig 5 százalékos bánat-
 pénznek a m. kir. adóhivatalnál letételét
 igazoló nyugtával ellátott írásbeli zárt
 ajánlataikat nyújtsák be; későbbben be-
 érkezett avagy oly ajánlatok, melyekhez
 készpénz van csatolva, el nem fogad-
 tatnak.

A vonatkozó előmeret költségvetés
 alulírott felügyelőség irodájában a hiva-
 talos órák alatt megtekinthető.

M. kir. dohánybevéltő felügyelőség.

Debrecen, 1904. június 12.

Mogyoróssy
 felügyelő.

Hajdusági
 Bajuszpedró.

Védjegy.

Szép bajusz

nyerhető a híres Hajdu-
 sági bajuszpedró haszná-
 lata által, mely legjobb
 az összes bajuszpedró
 készítmények között. A
 bajuszt nem törí, nem
 lépi, mindég szép állás-
 ban tartja és soha nem
 keményedik meg.

Egy doboz 50 fillér

Kapható:

Dr. Rotschnek V. Emil
 utóca

Grósz Nagy Ferenc

gyógyás érésznel

DEBRECEN, Kossuth-utca 8 szám.

Valamint Tóth Béla gyógyszerárában.

Hentesüzlet megnyitás.

Tisztelettel tudatjuk a n. é. kö-
 zönséggel, hogy e hó 15-én **Péter-
 fia-utca 34 szám alatt** (saját há-
 zuukban)

hentesáru üzletet

nyitunk.

Naponta friss hentes-áruinkat
 (kolbász, szalonna, töpörtő) valamint
 friss zsirnak való szallonnát, hájat és
 egyéb friss hentes cikkeinket
 ajánljuk a n. é. vásárló közönség
 heceses figyelmébe.

Főtörekvésünk, hogy tisztán
 kezelt elsőrendű áruinkkal a n. é.
 közönség pártfogását kiérdemelni.

Tisztelettel

Bikfalvy testvérek.

1554—1904.

Pályázati hirdetmény.

Hajdúvármegye hajduszoboszlói
 járáshoz tartozó 10000 telket szám-
 láló 36 ezer kat. hold határral bíró
 Nádudvar községben üresedésben
 lévő községi álatorvosi állásra pá-
 lyázatot hirdeltek.

Felhivom pályázni óhajtokat,
 hogy szabályszerűen felszerelt pá-
 lyázati kérvényüket hozzám folyó
 hó 30-ig adják be.

A választás július hó 2-án d. e.
 11 órakor Nádudvar község házá-
 nál fog megtartatni.

Javadalmazás:

1000 korona évi fizetés havi
 előleges részletekben a községipénz-
 tárból s szabályrendeletileg megál-
 lapított látogatási és vágatási biz-
 tosi díjak.

Tanyai látogatások egyezség-
 szerint.

Ha duszoboszló 1904 június 10.

Nábráczy
 főszolgabíró.

Drótüveg

éptületek felső részére gyárak és
 műhelyekben, üvegházak, verendák
 alapzatokra satb. A jelenkor kitünő
 üveganyaga. Szállítja: Üveg ipar
 részvénytársaság, ezelőtt
 Siemens Frigyes, Neusattl, Ell-
 bogen mellett. (Csehország).
 A gyárat képviseli Bolgár Pál, Buda-
 pest VI. felső erdősor 16-18.

Szabott gyári árak minden cipő talpán.

A „TURUL” Cipőgyár r.-t.

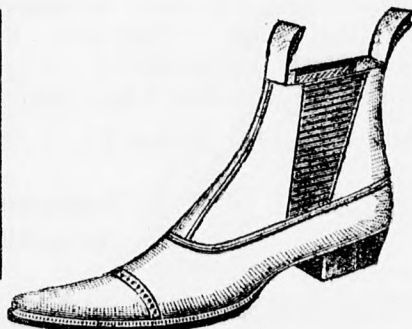
főraktára: DEBRECEN, Piac-utca 50. szám,

a tavaszi idényre ajánlja világhírű, rendkívül olcsó cipőárut.

Kiváló minőség!

Csinos kivitel!

Férfi cugos bőrcipő sima v. borított ■ frt. 2.50.	Gyermek fűzős cipő barna v. fekete ■ 90 kr.-tól.
---	--

Leány fűzős cipő fekete v. barna ■ frt. 1.60-tól.	Női cugos bőrcipő ■ frt. 2.40.
---	--------------------------------------

Elegáns női fűzős Fox-calf ■ frt. 3.75.

■ **Divatos formák!** ■

Különlegesség Goodyear-Welt, amerikai rendszerű cipők.

Női barna bőrcipő fü.ős . . frt. 2.80 gombos . . 3.—
--

Felhívás

a tisztelt kerékpározó közönséghez!

Tudvalevő dolog, hogy csakis szakszerűen összeállított és gondosan kijavított kerékpárokon lehet kényelmesen és bosszúság nélkül közlekedni, minélfogva felhívjuk a t. kerékpározó közönség b. figyelmét *ujjonnan megnagyobbított kerékpár mechanikai műhelyünkre, ahol mindennemű kerékpár mechanikai munkák kiváló gondnal, szakértelemmel és a lehető legolcsóbb árak mellett eszközöltenek.*

Külön kiemeljük, hogy *egy kerékpár teljes zománcozása 4 frtba kerül, úgy hogy egy izléstelen kinézésű kerékpár 4 frtért teljesen újjá alakíttatik.* Kivánatra a kerékpár peremeit bármilyen színű csikkokkal is ellátjuk.

Legjobb gyártmányu ez évi modellű kerékpárok gyári árakon.

Kerékpár alkatrészekben usgy választék 30 százalék engedménnyel.

Schweitzer Testvérek
Varrógép, kerékpár- és alkatrészek gyári raktára
DEBRECEN Piac-utca 56 szám.

Biztos existencia.

Ügyes és gyakorlattal bíró jobb módú
kereskedők,

kik vállalkoznak különböző comsum cikkek privát embereknek való eladására tisztességes megélhetést biztosíthatnak, ha egy igen előkelő hamburgi céggel lépnek összeköttetésbe.

Ajánlatokat a lapunk kiadóhivatalába kérünk R. S. 12. jellel.

Ajánlatokat kérünk németül, hogy azokra kimerítően válaszolhassunk.

A legjobb arcz-
széplítő szer a

SERAIL-ARCZKENŐCS,

mely az arczot tisztítja, fehériti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkotórész nélkül!

Serail-szappan.

Epe-szappan.

Serail-eréme. nappali használatra.

Kapható: **Dr. Rothschnak V. Emil, Mihályi István, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközy László**
Balázs **Ödön** gyógyszerész uraknál, valamint **Jéna és Jéna** urak drogerájában.

Továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MÁTYÁS** gyógyszerész

Aradon, zabadságtér, valamint minden más gyógyszerészertárban.

Egy tégely ára
1 kor. 40 fillér

Egy kis tégely
ára 70 fillér